

HOE ZO ONVEILIG?

DE REIZ&-SUPERLEZER VAN DIT NUMMER IS RONNIE DANKELMAN, DIE IN 2003 ZIJN VLEGANGST OVERWON. SINSDIEN LIGT DE WERELD VOOR HEM OPEN. VERS GELAND UIT NOORD-KOREA VERTROK HIJ NAAR HET LAND VAN DE ZWARTE FARAO'S. 'SOEDAN ONVEILIG? EN NEDERLAND DAN?'

Interview: Nicolline van der Spek | Foto's: Ronnie Dankelman

DE ANGST VOORBIJ

Het zijn niet de meest voor de hand liggende landen die Ronnie Dankelman, amateurfotograaf en globetrotter, uitkiest nadat hij zijn vliegangst overwon.

'Ik vind vooral de landen rond de Himalaya en de Sahara interessant', bekent Ronnie, als ik hem spreek in een van de hipste plekken van Amsterdam: de IJ-kantine op het NDSM-terrein. Groter contrast met de plekken

waar Ronnie bij voorkeur bivakkeert is er niet. De woestijn van Libië, het ruige Pamirgebergte in Kirgizië... 'Daar kun je mooi wandelen', weet mijn gesprekspartner. 'De natuur is er overweldigend.' Dat is de natuur in Ierland ook, werp ik tegen. En waarom niet gewoon naar Griekenland? Ronnie: 'Nou, daar ben ik dus één keer geweest en toen is mijn vliegangst begonnen. Eenmaal opgestegen dacht ik: dit nooit meer! Er was niets aan de hand, maar ik vond het doodeng.'

Een groot misverstand

Europa heeft Ronnie intussen gezien: alles met de auto of de trein in verband met zijn vliegangst. In 2003 overwon hij zijn angst bij stichting VALK en sindsdien checkt hij in voor landen als Noord-Korea en Soedan. Ik pak het reisadvies van Soedan erbij en citeer: 'De politieke situatie is niet stabiel. In verschillende regio's zijn er gewapende conflicten. Door de aanwezigheid van radicale islamitische groepen bestaat er een risico op ontvoeringen. Gewelddadige demonstraties kunnen voorkomen.' Tegenover mij wordt er diep gezucht. 'Dat Soedan overall onveilig zou zijn, is een groot misverstand. Ik heb me er in ieder geval geen moment onveilig gevoeld. Soedan heeft een verkeerd imago, door de jarenlange burgeroorlog, gewapende conflicten en de humanitaire ramp in Darfur. Toen ik vertelde dat ik naar Soedan ging, werd ik voor gek verklaard. De één begon over honger, de ander over ebola. Ebola heerst vijfduizend kilometer verderop! Dat is bijna dezelfde afstand als van Nederland naar het ebola-gebied. Veel mensen hebben een beperkt beeld van hoe de wereld in elkaar zit. In het zuiden, op de grens met Zuid-Soedan, is er nog onrust over de verdeling van land en de inkomsten uit de olie, maar daar ben ik niet geweest. Ook ben ik niet in Darfur geweest. Ik heb voornamelijk langs de Nijl gereisd, die snijdt door het land van noord naar

zuid. Eerlijk gezegd heeft Soedan me alleen maar positief verrast. De landschappen zijn er enorm gevarieerd en de mensen bijzonder vriendelijk. Ja, het is een moslimland, maar ik heb niets van haat jegens westerlingen gemerkt. Integendeel, ze zijn er heel aardig en nieuwsgierig. Toen Geert Wilders met zijn film *Fitna* uitkwam, in 2008, was er heel even iets in Khartoum, de hoofdstad. Minister Van Middelkoop zou geen visum krijgen vanwege die film, daar was wat gedoe over. Maar nogmaals, ik heb nog nooit zulke aardige mensen ontmoet als in Soedan. Vaak werd ik uitgenodigd om thee te komen drinken bij nomaden thuis. Dan kwam ik terecht in kleine hutjes die van takken waren gemaakt. Die mensen bezitten helemaal niets, hooguit wat geiten, maar gastvrij dat ze zijn.'

Zwarte Farao's

'Soedan stond al heel lang op mijn verlanglijstje. Het is het Land van de Zwarte Farao's. Dat klinkt toch als een jongensboek? Daar wilde ik heen. Naar de piramides van die farao's. Nou, ik werd er op mijn wenken bediend. In Mexico kun je tempelmoe worden door al die Maya-tempels, maar dat heb ik in Soedan geen moment gehad. De ene plek is nog mysterieuzer dan de andere. En wat mij ook naar dat land lokte: de Sahara. Zandduinen veranderen elk moment van kleur en vorm. Niets mooier dan slapen in de woestijn. Onder de sterren. Of het koud was 's nachts? Nee, en dat verbaasde mij ook. Waar in Libië 's morgens echt ijs op mijn tent zat, was het hier 's nachts zo rond de tien graden. Ik was er in december, het begin van het toeristenseizoen. In de zomer moet je er niet naartoe: veel te heet. Nu was het er overdag zo'n 35 graden. Over het toeristenseizoen gesproken... Toen ik bij de Jebel Barkal was, de heilige berg, werd ik aangesproken door een agent. Hij wilde weten wat ik in Soedan kwam

doen, hoe lang ik bleef en wat ik van het land vond. Daarna begreep ik pas waarom hij me aansprak. Hij wilde me voorstellen aan de minister van Toerisme die die dag ook toevallig bij de heilige berg was om het toeristenseizoen te openen.'

Stap uit! Stap in!

'Het verschil met Noord-Korea kan niet groter. Daar was ik ook afgelopen jaar. Dat je daar spontaan een minister zou kunnen aanspreken, is ondenkbaar. Je reist met een groep onder leiding van drie gidsen. Ze geven je de hele dag orders: Stap uit! Stap in! Neem foto's! Ga in de rij staan! In onze groep zat een Duitser uit de voormalige DDR. Hij begreep veel beter dan wij hoe alles in elkaar zat. Zo zag hij dat onze gidsen op hun beurt ook weer in de gaten werden gehouden. 'Zie je de man die ons achtervolgt?', zei hij dan, 'die heb ik vandaag al vaker gezien. Dat is geen toeval.'

Foto's linkerpagina:

> Ronnie in de omgeving van Old Dongola, in de Soedanese Sahara.

> Een jonge vrouw in Khartoum, de hoofdstad van Soedan.

> Nubische piramides in Meroë, niet ver van de oever van de Nijl.

Foto's deze pagina:

> Winkelje in Kaesong, Noord-Korea.

> Mansudae Monument met standbeelden van de Grote Leider Kim Il-sung en de Geliefde Leider Kim Jong-il, in Pyongyang.

> Propaganda-afbeelding in Wonsan, Noord-Korea.

'JE TELEFOON WERKT ER NIET EN ONZE PASPOORTEN MOESTEN WE INLEVEREN.'

Zelf kreeg ik ook steeds meer argwaan, om eerlijk te zijn. Toen we bij de enorme standbeelden waren van de Grote Leider, stond er net toevallig een groep Koreanen in traditionele kleding. Ze legden bloemen neer. Dagelijks zouden hier duizenden mensen bloemen neerleggen, werd ons verteld, maar toen we er aan het einde van de dag nog een keer langsreden, stond er niemand meer en lagen er nog altijd evenveel bloemen als toen wij er die ochtend waren.

Over het land lijkt een enorme kaasstolp te zijn gezet. Je telefoon kun je er niet gebruiken. Die werkt er niet. Er is geen internet. Onze paspoorten moesten we inleveren, en je mag met niemand praten. Als we ergens naartoe wilden, bijvoorbeeld naar de metro, dan was die heel toevallig net dicht vanwege renovatiewerkzaamheden. Onze gidsen hadden altijd wel een smoes paraat: op dinsdag gesloten, vandaag schoonmaakwerkzaamheden, enzovoort. Het echte verhaal kregen we nooit te horen. In onze groep zat ook Kristien Hemmerechts, de Vlaamse schrijfster, en zij heeft een verslag van onze reis gemaakt voor *De Standaard*, waar ik de foto's bij heb gemaakt. Op mijn site vind je onder het kopje *Publications* een link naar haar verhaal, dat zo begint: Vroeg of laat, zo maak ik me sterk, kent elke toerist in Noord-Korea een moment van opstand.'

Foto's deze pagina:

- > Ronnie: 'Zandduinen in de omgeving van Mulwad. Ze veranderen elk moment van kleur en vorm.'
- > 'Man in Mulwad. Het is een moslimland, maar ik heb niets van haat tegen westerlingen gemerkt. Integendeel.'

Volgende keer? Tsjaad

'In Soedan had ik dat gevoel nooit. *Do's and don'ts* zijn er natuurlijk wel. Het wordt niet op prijs gesteld als je in een korte broek door het land reist, dus dat doe je dan ook niet. Ook mag je er geen foto's op markten maken. Waarom? Dat is me nog steeds niet echt duidelijk. Uit veiligheidsoverwegingen werd me verteld. Enfin, als dat alles is. Oh ja, er wordt geen alcohol geschonken. Het land is drooggelegd. Wen je ook aan hoor. Wat echt meeviel – of tegen, want eigenlijk houd ik er niet van – waren de goed geasfalteerde wegen. De infrastructuur in Soedan is goed. Zelfs de wegen door de woestijn zijn grotendeels geasfalteerd. Volgens mij kan het land een aantrekkelijke bestemming voor toeristen worden. Het is veel gevarieerder dan ik had verwacht, met een prachtige woestijn, oude piramides, goed eten. Hét probleem van Soedan is, zoals gezegd, het imago. Maar nogmaals, in potentie is het een erg interessant land voor toeristen. Al moet het er natuurlijk ook weer niet té druk worden, want ik ga het liefst naar landen met zo min mogelijk toeristen. Volgende keer maar eens naar Tsjaad, dat staat ook al heel lang op mijn verlanglijstje.' Tsjaad..? Ik durf er bijna niet over te beginnen, maar is dat land niet een beetje euh... onveilig? •

VOOR MEER FOTO'S VAN
RONNIE DANKELMAN, ZIE
WWW.IMAGINATIVE.NL